

DOMOVINA

Izhaja dvakrat na teden, in sicer vsak torek in petek. — Dopisi naj se izvolijo pošiljati uredništvu, in sicer frankirano. — Rokopisi se ne vračajo. — Za inserate se plačuje 1-krono temeljne pristojbine ter od vsake petit-vrste po 20 v za vsakokrat; za večje inserate in za mnogokratno inseriranje primeren popust. — Naročnina za celo leto 8 kron, za pol leta 4 krome, za četrta leta 2 kroni; ista naj se pošilja: Upravištvu „Domovine“ v Celju.

Agrarna vprašanja.

Piše dr. A. B.
(Dalje.)

In vendar se da z zadrugami mnogo doseči. Že dejstvo, da se poljedelci med seboj združijo, da se shajajo in o poljedelskih nalogah pogovarjajo, vpliva zelo dobro na medsebojne odnose in vzbudi v posameznikih čut solidarnosti. — Kmet pride do spoznanja, kje ga žuli črevelj, — in v medsebojnem pomenku zve ta ali oni marsikateri na videz sicer malenkosten, pa v celoti vendar uvaževanja vreden odpomoček.

In že to je mnogo. Ne mislimo, da bodo agrarci iznašli kedaj kako univerzalno sredstvo, s katerim bi se kar hipoma odpomoglo kmetu. Takega sredstva ni in ga nikdar ne bo. Niti država ne more odpomoči, ker ima skrbeti za najrazličnejše stanove, ki vsi kakor otroci kričijo in vzdigujejo roke.

Kmetu se more le izdatno pomoči po njem samem, iz stanu samega in od njegovih prijateljev se mora začeti krpiti in mašiti luknje kjer se da in kjer je najbolj potrebno. Zato je pa pred vsem in v prvi vrsti neobhodno potrebno, da kmet-poljedelec najprej sam do brega spozna svoje stališče, da se uglobi in premišljuje o svoji nalogi in pa o virih svojega slabega stanja. In ko bo kakor zdravnik spoznal svoje rane, bodo se našla tudi sredstva, da se te rane zacelijo in kmetijstvo zboljša.

In v medsebojnem občevanju je to lažje, posebno ako se takim sestankom ne odtegujejo oni, ki so v tej stroki posebno vešč. Z ustmeno besedo se dosti doseže, še več seveda z dobrim in pripravnim vzgledom.

Hoteč govoriti o zadružni organizaciji, sem skoraj predaleč zašel.

Kakor imajo obrtniki svoje stanovske za druge in zastopstva svojih interesov, tako so v mnogih inozemskih državah ustanovili tudi za kmeta stanovsko organizacijo, ki bi zastopala interese poljedelca in mu bila v marsičem izdatna opora.

V Avstriji se je taka organizacija uvedla s postavo z dne 27. aprila 1902. In o tem zakonu hočem na kratko razpravljati. Pripomniti pa moram, da je ta zakon takozvani okvirni zakon in stopi v pravo moč še le po sklepu tozadevnih zakonov v posameznih kronovinah. Do sedaj se taki zakoni niso sklenili, — akoravno bi bilo želeli, da se to čimprej zgodi.

Zakon sam želi organizacijo po posameznih kronovinah. V vsaki deželi naj bi se ustanovila ali ena ali pa po dve deželni zadrugi.

Tako bi bilo za štajarske Slovence želeli in bi to naj upoštevali tudi naši poslanci, da se ustanovite dve deželni zadrugi, ena za Nemce v Gradcu in ena za Slovence v Mariboru ali bolje v Celju. Dve zadrugi bi se morali ustanoviti tudi za Koroško in dve za Goriško in Istro, samo ena za Kranjsko.

V področju teh zadrug se morajo po § 1 c. l. ustanoviti okrajne zadrugi, katerim se naj po potrebi podredijo krajevne zadrugi posameznih far ali občin. Po zakonu je tudi mogoče, da se ustanovijo zadrugi za posamezne istovrstne kmetovalce n. pr. za veleposestnike posebej, kar pa pri nas ni želeli. Akoravno imajo namreč

vleposestniki v marsičem drugačne interese kakor manjši posestniki, se mora vendar posebno za slovenske kronovine pomisliti, da z malimi izjemami pri nas ni takih veleposestnikov, kakor na Češkem in Gališkem, in da se naši veleposestniki v obdelovanju zemlje in razpečavanju pridelkov ne razločujejo mnogo od drugih kmetovalcev. Oba loči le veličina posestev. Poleg tega se pa ne sme pozabiti, da imajo ravno naši veleposestniki navadno več izobrazbe za kmetijstvo, da lažje prispevajo k potrebščinam zadrugi in s svojo pomočjo več zaležejo.

Poleg veleposestnikov in navadnih kmetovalcev naj pripadajo k takim posameznim zadrugam tudi najemniki ali zakupniki, sploh vsi, ki imajo kaj zemlje za obdelovanje in pridobivanje poljskih in gozdnih pridelkov, torej tudi meščani in tržani, ako niso samo posestniki vrtov in hiš, ampak tudi njiv, travnikov, gozdov, vinogradov itd. In to je jako dobra uredba, ker ti gotovo lahko zelo mnogo pripomorejo s svetom in izkustvom, ker so navadno tudi bolj izobraženi. Ako ti pristopijo k zadrugi, ne bo kmet osamljen, in zadrugi bodo gotovo lažje in sigurneje uspevale in delovale.

Po zakonu je uvedena prisilna zadružnost, tako da je vsak posestnik obenem tudi član zadrugi in mora prispevati k njenim potrebščinam, kar je gotovo dobro in kar bo marsikateri spodbudilo, da se bo zadružnih zborovanj udeleževal, ker mu pač ne more biti vse eno, kako se ravna z njegovim denarjem. V prisilni organizaciji je obenem vpliv strokovnjakov večji in revizija izdatnejša, kakor v prostovoljnem združenju.

Udje deželne zadrugi so vsi udje krajevnih zadrug. Posle obeh pa vodijo za to posebej izvoljeni odbori, in postava določa, kdo ima volilno pravico. Natančno tozadevne točke v naši postavi niso določene, ampak ima ravnotukaj deželni zbor skleniti po potrebi posebne zakonske določbe.

(Dalje prihodnjič.)

Celjske in štajarske novice.

(Političnemu društvu „Naprej“ v Celju) je poslal gosp. Adolf Vončina v Kozjem 2 kroni. Hvala!

(Za pogorelce v Slovenjemgradu) smo prejeli od poglavarstva občine Volosko pri Opatiji znesek 20 K, ki ga je občinski odbor omenjene občine določil v ta namen. Srčna hvala! Pripomniti moramo, da je vološčanska občina, v katero spada tudi svetovnoznano kopališče Opatija (Abbazia), v — hrvatskih rokah. Občinski načelnik je dr. Stanger, ki je hrvatsko-istrski poslanec.

(Salamonski izreki slavnega dr. Ducarja.) Da ostanemo zvesti svoji obljubi, priobčimo danes razsodbo o „kriminalistu“. Več sličnih cvetk iz Ducarjevega juridičnega vrta imamo na razpolago in jih priobčimo ob priliki svojim bralcem v zabavo in Ducarju v slavo. Čujmo! — Franc Zintauer, 42 let star, kat. samec, policaj v Celju, nekaznovan, se oprosti v zmislu § 259, štev. 3, k. p. r. prestopka po § 496 oziroma 497 k. z. storjenega s tem, da je 22. junija ponoči na kolodvoru v Celju, torej javno in pred večimi ljudmi, psoval z besedami: „das ist derselbe ‚Kriminalist‘ ihr

Sohn,“ oziroma mu predbacival prestano kazen. Razlogi: Sicer res potrjujeta priči F. T. in M. T. v nasprotju z obtoženčevim zagovorom, da je zadnji rabil gorenje besede na zgoraj omenjenem kraju. Pri tem pa je treba uvaževati, da je bil F. T. na ovadbo celjske policije obsojen zaradi takrat storjene razžalitve, da je M. T. njegov oče, da imata torej oba dovolj povoda, da sta jezna na policijo. Njuna izpovedba bi torej nikakor ne zadostovala za dokaz resničnosti gorenjega dejstva, če bi je ne potrdile tudi priče J. F., V. V. in R. G. Obtoženec se izgovarja, da ga je privabil hrup, ki je nastal vsled ekscesivnega vedenja obeh T., in da je prišel zraven, baš ko se je policaj Bosnič zamenjaval izvedeti F. T. ime. Vprašal je zanj M. T., ki pa mu je odgovoril: „Naj bo, kdor hoče.“ Med tem je spoznal, da je F. T. oni, ki je bil od okrožnega sodišča pod Vr. 5831 kaznovan zaradi težke telesne poškodbe. Da bi se o tem še bolje prepričal, je vprašal njegovega očeta M. T., je-li to tisti, ki je bil kaznovan zaradi telesne poškodbe. Tako in nič drugače opisujejo dogodek tudi gori navedene priče, samo da trdijo, da so izrecno slišale besedo „kriminalist“ in sicer v zvezi: „das ist Ihr Sohn, der Kriminalist, der von uns eingesperrt worden ist“ — (To je vaš sin, tisti kriminalist, ki smo ga mi zaprli.). Če se tudi smatra za dokazano, da se je izrekla beseda „kriminalist“, se to ne more drugače razlagati, kakor da je hotel izreči identiteto s to besedo označene osebe z ono, ki je bila takrat zaradi hudodelstva težke telesne poškodbe kaznovana. To pa ni sramotenje po § 497 k. z. in tudi ne zmerjanje po § 496, tem manj, ker je M. T. sam priznal, da se te besede niso preveč glasno izgovorile. Obtoženec se oprosti itd. — Celje, 8. julija 1903. Dr. E. v. Ducar, m. p. — Dalje sledi.

(Z ulice.) Pröglhof, založnik Götzove pivovarne je vreden, da se ga malo razglasi. Oni dan je prišel neki njegov odjemalec in mu odpovedal nadaljnje odjemanje piva, ker je izvedel, da je imel pred tedni g. Pröglhof razobešeno frankfurtarsko zastavo. Zahvala gospoda Pröglhova se je glasila: „Trottl, dummer, verfluchter, geh halt!“ Zapomnite si to odjemalci Götzovega piva! — Da se ne bo mislilo, da smo pozabili, kako je prošli teden celjsko občinstvo uživalo veliko zabavo, katero mu je priredil slavnoznani Oechs. Prišel je kmetič na dvorišče hiše, kjer stanuje ta razun Grilja najdebelejši steber celjskega „nemštva“. Zgodilo se je pa to iz prav lahko umljivega vzroka, ker je v Celju za javno snažnost kar najslabše preskrbljeno; saj so šele v zadnjem času postavili prvo in edino javno stranišče ob vhodu v Terschekov vrt. Kmetič komaj pride na dvorišče, ga polije nekdo od zgoraj in ta nekdo je bil Oechs, zoper katerega se stranke v hiši pritožujejo, da ni nič boljši kakor oni kmetič. Polivanju od zgoraj je sledila kratka debata na dvorišču, ki se je prenese na ulico. Oechs hud, kmetič hud in konec debate je bil, da pograbi kmetič Oechna in — ga povali po tleh. Pričujoči zatrjujejo, da so se jim tla pod nogami stresle, ko se je „steber“ „zrušil“ na tla. Oechsov obupni klic po „redarski“ pomoči in njega uslišanju nas po prejšnjem dogodku ni mogel več zanimati.

(O, ta celjski „fajerber“!) Ni dolgo temu, da se je celjski „fajerber“ peljal malo na izprehod proti Vojniku, ker je nekje pri Laškem gorelo, v nedeljo pa se mu je prigodil zopet drug „špas“. Gorelo je v Levcu. Ker je bilo ravno poldne, so bili „fajerberkarji“ tako zelo zaverovani vsak v svoje kosilo, od katerega jih je od trgala tromba, da so v svoji zaverovanosti celo na cevi pozabili in se brez njih odpeljali gasit. Bili so že skoraj zunaj mesta, ko so se spomnili, da jim manjka najpotrebnejše. Saj pravimo: „o, ta fajerber!“

(„Vahtarca“ in dr. Ducar.) „Kdor se med otrobe meša, ga svinje požro“, pravi narodni pregovor, ki nam je prišel na misel, ko smo brali zadnjo „vahtarco“. In kako se je potegnila „lažnjivka“ za čast c. kr. sodnega tajnika dr. Ducarja, češ, da pišemo tako zelo razžaljivo o tej celjski kriminalistični kapaciteti, da se kar z obema rokama lahko prijema. Posebno veliko razžaljenje je baje v besedici „kriminalist“, katera pa je po lastni in sicer v imenu Njegovega Veličanstva podani izjavi g. kriminalista dr. Ducarja popolnoma nedolžna, torej dovoljena. Pa zakaj se je potegnila „vahtarca“ za čast dr. Ducarja. Naše mnenje je pač, da iz hvaležnosti, ker je oprostil „policaja“, člana „vahtarčnega“ poročevalnega zavoda, kakor kaže ista številka, kajti poročila o kazenski zadevi Gratschner-Vrečko pač ni nihče drug mogel poročati „lažnjivki“ kakor „policaj“ ali pa dr. Ducar sam. Ker pa poslednjega vendar že ne moremo misliti, ostane torej policaj poročevalec. Zatorej tudi hvaležnost. — Ne vemo ali bo tudi g. kriminalist dr. Ducar „vahtarci“ tako zelo hvaležen za njeno prijaznost. Mi bi mu pač svetovali, da naj se nikar preveč ne pusti valjati po „vahtarčnem“ koritu, da „ga svinje ne požro“!

(„Ringove“ spodnještajarske razglednice.) — Dve deklici greste iz šole. Kar reče ena očtajoče: „Mislija sem, da si Nemka.“ Druga ji odgovori: „Da, prej sem bila Nemka, sedaj sem pa Slovenka.“ — Stopi v nemško trgovino in slišal boš, kako uslužbenci ljubeznivo občujejo s kupovalci v zasramovani slovenščini. Stopi pa sedaj v slovensko trgovino; ker si Nemec, te bodo pozdravili in postregli po nemško. — Sedel sem v gostilni na deželi. Nekdo iz družbe me nagovori slovenski. Odgovorim mu, da ga ne razumem, ker sem Nemec iz Celja. Nato se mi posmeje in pravi: „Vi znate boljši slovenski kakor mi. Vsak Celjan zna slovenski.“ — Nemška mati, ki je obiskala svojega sinčka v „Studentenheimu“, se začudi, da služkinje govore in pojejo samo slovenski. Domača gospa ji razloži: „V celem Celju ne dobite nemškega posla.“ — Pri igri pokaže otrok svojo naravo. Nalašč opazuj neopažen otroške skupine pred nemško šolo. Kako govore med seboj?! Zavrženo slovenščino. — Šola je končana. S svinčnikom, kredo in rdečilom oboroženi planejo abecednikarji k zidovom, deskam, tramovom in vratom in napišejo: „Heil und Sieg, den Windischen den Strick.“ Ko se je tolpa razšla, priplazijo se drugi, prečrtajo nemške zmagovalne znake in jih nadomestijo z „živio“, „živio....“ To je plemenski boj šolskih otrok. — Smešne se zde bralcu na prvi pogled te razglednice, ali žalibog je toliko bridke resnice v njih, da bi se bilo bolje razjokati, saj te „smešnice“ tako jasno kažejo, do kakih pretiranosti, do kakega sovraštva privede v narodu sistematično hujskanje nekaterih odpadnikov. Celje je bilo in je slovensko v svojih temeljih. Glavni stebri celjskega nemštva so slovenski sinovi, kar jasno kažejo njihova slovenska imena Rakuž, Jesenko, Žurbi, Kovačič, Javornik itd., in te izdajice, te poturice slovenskega naroda so krive, da besni v Celju boj, kakor malo-kje drugje. Ali zapomnijo naj si, da jih prej ali slej zadene zaslužena kazen za njihovo bratomorno delo.

(Slovenskim pravnikom v svarilo!) Slišimo, da namerava več slovenskih absolviranih pravnikov stopiti v službo v Bosni. Na podlagi najzanesljivejših informacij in izkušenj vsakogar pred tem namenom odločno svarimo ne le v narodnem, ampak tudi v lastnem interesu dotičnikov. Res je, da dandanes pravnikom ne sije posebno blesteča bodočnost. Plačilne razmere pri sodiščih so za mladega pravnika naravnost

sramotne, vključ temu je pa v veliki zmoti, kdor misli, da bode v Bosni zadel terno. Še vse, ki so se odločili v zadnjih letih službovati v Bosni — z drugimi besedami, avstrijski Kini — so to, ako so ohranili količjak idealizma v sebi, bridko obžalovali. Nazadnje se vsakteri odloči zapustiti nesrečno Bosno kot bogatejši sicer za nekaj izkušenj, a tudi za zavest, da je čas službe v Bosni zanj izgubljen, ker se mu v Avstriji v službeno dobo ne všteje. Merodajne kroge nujno opozarjamo, da gredo našemu pravniskemu naraščanju na roko, da bodo lahko ostali v domačiji, kamor vlada s toliko požrtvovalnostjo uvaža nemške kretene. Kaj pomaga dijake na vseučilišču podpirati, ko pa absolvirajo, pripustiti, da morajo za zmiraj v tujino, ker brez plače ne morejo človeka dostojno živeti v domovini. Glede usode aspirantov za Bosno objavimo v kratkem podrobno študijo in nekaj vzgledov. Danes odločno svarimo vse prizadete, naj opustijo nesrečno misel iti službovat v Bosno, na drugi strani pa opozarjamo merodajne osebe in zavode, da bi podpiranje absolviranih pravnikov bilo tudi tako rekoč nekakšna celo zelo modra investicija na rodne kapitala!

(„Skalna klet“) bo dobila v kratkem nekaj izvenrednega, popolnoma novega. Te dni bo namreč postavil tamkaj monter Camerdinerjeve strojarne in livarne v Bruku na Muri dva kandelabra za acetilenovo razsvetljavo. Cela naprava je jako praktična, kajti porabi se jako malo karbida in kar je glavno, da se prenesti, kamor se hoče. Posebno pripravi so ti kandelabri za razsvetljavo vrtov, dvorišč in delavnic, ker so popolnoma preprosto konstruirani in popolnoma varni, da ni treba nikake posebne skrbi z njimi. Novourejena „Skalna klet“ slovenskemu občinstvu zelo ugaja, ker ni predaleč iz mesta in si — posebno zvečer, ne more nihče misliti prijetnejšega izprehoda kakor iz mesta pa do „Skalne kleti“.

(Dobrna pri Celju.) Občni zbor „Zveze mladeničev“ na Dobrni privabil je v nedeljo, dne 19. julija mnogo milih nam gostov na Dobrno. Veselica se je vršila ob velikanski udeležbi. Ne pretiravamo, če pravimo, da še ni bila nobena slavnost na Dobrni tako obiskana, kakor ta. Iz Celja in Konjic, Frankolovega in Novecerkve ter mnogih drugih krajev videli smo številne izletnike in odbor „Bralnega društva“ je baje zadovoljen, da se mu je svotica za društveno zastavo nekaj pomnožila. Za pevske točke je skrbel pevski zbor šmartinski, ki je po stari navadi imenitno izvršil svojo nalogo. Tam pač znajo, pa je! Poročilo o delovanju mladeniške „Zveze“ pokazalo nam je, da dobrnski mladeniči korakajo med prvimi vrstami spodnještajarske slovenske mladine. Slavnostni govornik vzpodbujal je poslušalce k značajnosti, da pogumno branijo narodne svetinje. Ostro je ožigosal narodno izdajstvo in tiste, ki ga širijo. Šaljiva igra „Zamujeni vlak“ zabavala nas je prav dobro. Muhasti Peter in njegov tekmeč „pusti ribič“ vzbujala sta obilo smeha, kakor tudi izvirna lokomotiva na novi železnici „Dobrna-Wöllan“. Za tem je bila prosta zabava pri Korenu, kjer se je vrstila pesem za pesmijo iz grl vrlih pevcev. Nasprotniki slovenskega mladeniškega gibanja na Dobrni z veliko zavistjo gledajo na take pojave narodnega prepričanja, a to narodne mladeniče na Dobrni le še bolj vzpodbuja k nadaljevanju pričetega dela. Vrlim narodnim mladeničem kličemo: Slava! Tistim duševnim revežem pa, katerim še dopada prijateljstvo z gnilo nemškutarijo, tistim pa kličemo: Sram vas bodi, sramotilci maternega jezika!

(Dobrnska nervoznost) postaja nevarna. Napada že prebivalce popolnoma slovenskih hiš. Za popolnoma slovensko hišo se smatra hiša tukajšnjega čevljarja Petra Okrožnika, čeravno oče Peter večkrat neverjetno maje z glavo ter nezadovoljno gladi svojo brado, če mu pride na misel, kako je mogoče, da je iz čevljarja Petra Okrožnika postal črez noč „Schuhmacher Peter Okroschnik“; saj je vendar dolgo vrsto let sin Peter zajemal iz sklade slovenskega očeta Petra. Pa o tem naj si ubija glavo oče Peter, nas za nimajo pomočniki sina Petra. Slišali so nekoč na Dobrni slovensko pesem ter v svoji modrosti presodili, da je to izzivanje, da se torej kaj ta-

kega ne more trpeti na Dobrni. Nam se sicer sicer živci Petrovih pomočnikov zelo smilijo, ako ne morejo prenašati glasov slovenskih pesmi, a vključ temu jim jasno in razločno ponovimo, kar se jim je takrat povedalo, da nam Petrovi pomočniki ne bodo predpisavali, kaj in v kakem jeziku naj pojemo. Zraven jih pa opomnimo prav ljubeznivo na neki star pregovor ter rečemo: „Ne sodite naših pesmi, o katerih vam ne gre nobena sodba, ampak ostanite pri svojih kopitih.“ Da so pomočniki Petra Okroschnika vsi fajerberkarji, morebiti ne bo nikogar zanimalo.

(Romarskega vlaka v Marijino Celje) letos ne bo, ker južna železnica ni hotela ugoditi želji prireditelja, da bi se izdali vozni listki za vse postaje na slovenskem Štajarskem.

(Zgornja Ponikva.) Dne 23. junija t. l. smo pokopali 76 letnega Jerneja Košana, očeta g. profesorja Janeza Košana v Mariboru. Rajni je bil kremenit značaj. Da je bil rajni Jernej Košan vulgo Topoločan, res daleč poznan kot miroljuben sosed, prebrisan faran in občan, ter čislán sploh kot prijatelj in znanec, nam priča, obilna udeležba pogreba; kajti prišlo je od blizu in daleč veliko število prijateljev in znancev rajnemu izkazovat zadnjo čast. Lahka mu zemljica!

(Sv. Lenart v Slov. gor.) Spomini na mladeniški shod. To je bila blamaža, ko župan Sedminek in njegov svetovalec, visoko nadarjeni slavni notar Toplak, nista razumela dopisa glavarstva, ki dovoljuje mladeniški shod; ta dva človeka ne znata razločevati, kaj je uradna listina in kaj privatni časopis. Tudi županovemu suflerju Senekoviču je tu zastala pamet. Veselje je priklopelo do vrhunca, ko je Sedminek dal nastopiti požarno brambo, skupno pet mož. — Sramote, katero so doživeli ti peteri najeti fantiči, ne bodo pozabili celo svoje življenje. Ljudje porogljivo povprašujejo: „Kje pa ima Sedminek nastavljeno brizgalnico ali v štacuni ali na dvorišču? Bojimo se njegove brizgalnice, zato pa kar bežimo mimo štacune naprej. Trgovca ženskega spola še ne pogledamo, ker tako sladko vsiljuje vsakemu „Südmark“-šibice; še o nas bi črnooki trgovec rekel, da smo prišli preklinjaje v trg — zato hitimo rajši k šaljivemu Dimniku, da se kaj pogovorimo.“ — Oče Sedminek ima dva sina, ki sta najboljša tekača med Trstom in Dunajem. Videli smo ta dva brata bezgati po trgu, da sta zbohnala skupaj požarno brambo. Zato pa pravijo hudobni jeziki, da sta županova vrla sina začela pri nogah študirati, a do glave da še nista prišla. — Deželnostavbeniski risač, uradnik Bleich, se je jako zaničljivo izrazil o dopisu glavarstva, v katerem se je dovolilo zborovanje, rekel je: „A was dieser Fetzen — a kaj ta cunj!“ Tako spoštuje nemški uradnik svoje višje urade. — Tako srce kakor Bleich, a prav privoščljivo ima sodni kancelist, velenemec Uregg, doma iz Dobove pri Brežicah. Ta gospodič je tako dober, da bi dal sklicateljem mladeniškega shoda po 25 hibov. Gotovi del kancelistovega nemškega telesa je sigurno imel svoje dni veliko opraviti s takimi udarci. Slavna sodnija naj bi dala več dela Ureggu, da ne bo imel časa v pisarni obrekovati poštenih ljudi. Obnaša se v pisarni kakor kakšen paša. Od kedaj pa ima ta človek oblast pretiti ljudem z zaporom, ako zahtevajo ves svoj denar nazaj iz „foršuskase“, ko ob tej priliki po pravici dajejo svojemu ogorčenju duška. Za danes naj bo dovolj. Pravimo samo: Poglejte, pogledajte, vi šentlenartski nemčurji vsi skupaj v ogledalo, pa pokažite onemu, ki se vam bo v ogledalu pokazal, prav velikega osla.

(Kdo je klerikalec in liberalec?) Po „Štajerčevih“ načelih je klerikalec vsak, kdor dela za blaginjo in pravice naroda, in kateri se v resnici poteguje za kmétski stan. Klerikalec je vsak, bodisi duhovnik ali posvetnjak, revež ali bogatin, star ali mlad, moški ali ženska, sploh vsak, ki ne pleše po cviljenju ptujskega divjaka. Nasprotno je pa pri njem vsak naprednjak, kdor voli nemčurje, kdor izdaja slovensko zemljo in svoje pravice v roke nasprotnikov, kdor dela na to, da se slovenske dežele kakor najhitreje s prebivalci vred ponemčijo in spravijo pod oblast Nemcev. Še več: Naprednjak je vsak, kdor čita ta divji list, ki dela v prvi vrsti na

to, da se ponemčijo Slovenci, da razpade Avstrija in pride pod oblast Prusov. Naprednjak je vsak, kdor moli Bismarcka, najhujšega sovraga naše Avstrije. Čim večji je propalica in izdajica, tem večji naprednjak je v očeh „Štajerca“. Ali ni res tako?

(Iz gornjeradgonskega okraja.) Načelniku tukajšnjega okrajnega zastopa je dopis „Domovine“ v št. 43. kar sapo zaprl. Po preteku celega meseca si je vendarle toliko oddahnil, da je šel z maslom na glavi zopet na solnce. Če se mu le ne bo razpustilo! Skrpal je nekaj dopis v svoji ubogi slovenščini, da človeka kar grize, če ga čita, in ga poslal v starodavno mesto Ptuj. Najbolj ga je piknil stavek o neki požarni brambi. „Domovina“ ni povedala, katerim je obljubil 800 gld, če bodo imeli nemško povelje. Vračka je pa to tako podžgalo, da je kar vzkipeł. V tej svoji jezici je nevedoma sam priznal resnico, ker piše, da se ne more govoriti, da bi okoslavski (torej sedaj vemo, kateri) požarniki dobili od okraja 800 gld.... In vendar je res. Tu ponovimo še enkrat besede, katere je rekel deputaciji okoslavskih gasilcev, ki so ga prišli prosit podpore. Zvečer je bilo, g. Bračko ali Wratschko. Ravno ste se navečerjali! Med raznimi pogovori so padle tudi besede iz vaših ust: „Če te meli nemško komando, mo sprava vkup 800 rajnš, vači pa bo komej 60 rajnški. Potli ne smete s totimi popi nič meti no samo mene bogati...“ Upamo, da vam je to še v spominu. — Dalje je baje laž, da bi bil dobil Wratschko od „Südmarke“ podporo za volitve. Hudo in žalostno je, če mora človek sam sebi lagati. Podporo ste pa vendarle dobili, g. Bračko, in to 500 K. Precej gulaša in šnopsa bo. Mogoče še ostane kaj za „Štajerca“, da ne bo treba tistim plačevati po Sovjaku in drugod, katerim prihaja brezplačno. Želja orehovskega Vračka je in tudi naša, da bi volilci ravnali po svojem prepričanju. Nekateri tudi bodo, če ne morebiti večina, in tem vsa čast! So pa taki, katere bo omamil prijetno dišeči gulašev duh — izdajice naroda — poturice — Iškarjoti! Razne misli se polaste človeka, ko čita podpis v „Štajerčevem“ dopisu. Nekdaj, ko je še bil Bračko naročnik „Domovine“, se je podpisaval „Bračko“, sedaj se podpisuje navadno „Wratschko“, v „Štajercu“ seveda je zadovoljen z „Vračkom“. Iz tega se vidi, da ni ne ptič ne miš. Iz vseh njegovih podpisov bi se sodilo, da mož niti sam ne ve, kako mu je ime. Res žalostno za načelnika okrajnega zastopa!!

Za „Dijaški dom“.

Dne 18. aprila lanskega leta smo se obrnili do slovenskega občinstva s prošnjo, da bi z radovoljnimi darovi prispevalo za nameravano stavbo toli potrebnega „Dijaškega doma“ v Celju; in z veseljem konstatujemo: ne brez uspeha. Iz vseh delov slovenskega in slovanskega sveta so prihajali darovi, da smo nabrali v manj kakor enem letu, izkazanih 26 606 K 47 v. Lepa vsota za naš mali, ubogi narod!

Prvi korak k uresničenju našega cilja se je storil že v tem letu. „Dijaška kuhinja“, ki bo stavila „dom“, je kupila v ta namen v mestu ležečo hišo s pripadajočim zemljiščem, ki meri 10 oralov, za 61.000 K. Opravičeno tudi upamo, da bomo sčasoma del zemljišča z dobičkom prodali za stavbene prostore.

Čeprav nam torej, kakor je razvideti iz omenjenega, ne bo mogoče še tako hitro popolnoma uresničiti svojega ideala, postaviti prostoren „Dijaški dom“, vendar nameravamo že prihodnje šolsko leto v podpori dijakov storiti korak naprej. Deliti mislimo po mogočnosti posebno marljivim in ubogim dijakom poleg kosila tudi toplo večerjo. In ker še nimamo lastnega doma, nameravamo nekaterim tudi prispevati, da si morejo dobiti boljše stanovanje. Ali vsega tega „Dijaška kuhinja“ s svojimi rednimi dohodki ne more zmagovati. Treba ji je pomoči od raznih strani.

Zato se obračamo zopet na vse cenjene rodoljube s prošnjo, da nas podpirajo z radodarnimi prispevki. Slovenski denarni zavodi, slovenski zastopi, slovenske občine, na Vas se zlasti obračamo. Ne pozabite na nas pri svojih sklepnih računih, saj se bo porabil denar za

Vaše sinove, da jim ne bo treba stradati in se potikati po zaduhlih in nezdravih stanovanjih.

Ne mirujte, dokler se ne dvigne v Celju ponosen „Dijaški dom“.

Zrno do zrna pogača — kamen h kamenu palača.

Odbor „Dijaške kuhinje“.

Društveno gibanje.

(Moška podružnica sv. Cirila in Metoda v Št. Jurju ob juž. žel.) priredi veliko ljudsko veselico o priliki svojega zborovanja dne 2. avgusta 1903 na vrtu pri „Cestnem Jožeku“ v Vrbnem s prijaznim sodelovanjem telovadnega društva „Celjskega Sokola“, „Celjskega pevskega društva“, „Delavskega podpornega društva“ ter domačega mešanega pevskega in tamburaškega zbora. Pri veselici svira polnoštevila celjska narodna godba. Vstopnina prosta. Začetek ob 2. uri popoldne. K mnogobrojni udeležbi vabi odbor.

(Prostovoljna požarna bramba pri Sv. Petru v Sav. dolini) vabi na veliko veselico, ki jo priredi v nedeljo, dne 2. avgusta t. l. ob 4. uri popoldne v prostorih gostilne gosp. Alojzija Šribarja v Dobrtešivasi. Na sporedu je petje, tamburanje, veseloigra „Župan“, šaljiva dražba, vpisovanje udov in ples. Iz prijaznosti sodelujejo tamburaši iz Petrovč in diletantje ter mešani pevski zbor iz Gotovelj. Vstopnina: Sedeži v 1. in 2. vrsti po 1 K, od 3. do 6. vrste po 60 vin., od 7. vrste do konca po 40 vin. Čisti dobiček je namenjen „Prostovoljni pož. brambi“, zato se preplačila in darila hvaležno sprejemajo. K mnogobrojni udeležbi prijazno vabi načelstvo.

(Slov. pevsko društvo „Zvon“ pri Sv. Miklavžu pri Ormožu) priredi v nedeljo, dne 2. avgusta veselico s sodelovanjem ljutomerskih tamburašev. Na sporedu so moški, mešani in tamburaški zbori, gledališni igri „Snubač“ in „Eno uro doktor.“ Konfeti in šaljiva pošta. Začetek ob 3. uri. Na svidenje v nedeljo v prijaznem Sv. Miklavžu! Odbor.

(Združena odbora slov. fer. akad. društva „Bodočnost“ in gornjeradgonske podružnice družbe sv. Cirila in Metoda) javljata, da prirediti skupno veselico dne 9. avgusta 1903 pri Sv. Juriju na Ščavnici. Predstavljal se bo igrata „Brati ne zna“; slavni ljutomerski pevski zbor pod vodstvom neumornega g. Zacherla nas bo razveseljeval s svojim petjem. Natančni program objavimo. Združena odbora.

Druge slovenske novice.

(Za družbo sv. Cirila in Metoda). Z velikim veseljem opažamo, da prodaja na Slovenskem skoro že vsak trgovec in trafikant užigalice družbe sv. Cirila in Metoda. Tako je prav! In baš nove, ravnokar iz tovarne došle užigalice so tako izborne, da se lahko kosajo z vsemi tujimi izdelki! Le obžalovati moramo, da niso danes še povsod vsi Slovenci tolikanj zavedni, da bi jih bilo sram kupovati ali prodajati tuje blago in zametavati domače, dasi je izborna in nam samim v korist! Zavedni Slovenci, agitujte med manj zavednimi, da dobi slehna hiša, slehna gostilna in kavarna itd. slovenske užigalice! Kdor ni pripravljen podpirati velezaslužne in prepotrebne družbe vsaj na tak malenkosten način, ni vreden, da Slovenci zahajamo k njemu! Poglejte na Hrvatsko in Češko, kjer hrvatski in češki trgovci sploh drugih užigalic ne prodajajo kot narodne! Slehrni Čeh pa si tudi šteje v čast in ponos, da lahko kupuje in prodaja na rodno blago! A kaj iskati vzgled pri drugih. Tudi Slovenci imamo zavedne ljudi in če samo omenimo, da imajo danes tudi že dunajski Slovenci, ki živijo v tujini, vseskozi domače blago, dasi si morajo isto po ovinkih in naravnost s trudom kupovati, povedali smo dovolj. In ni za nas, ki živimo na Slovenskem, sramota, da ne prodajamo in kupujemo užigalic družbe sv. Cirila in Metoda??!

(Ljubljanski župan Hribar in častniki.) Vsi častniki, ki so se udeležili slavnosti ljubljanskih turnarjev, so vložili proti županu Hribarju tožbo radi žaljenja časti, ker je župan Hribar v seji mestnega sveta baje izjavil, da so se čast

niki pri imenovanju slavnosti zadržali pasivno, to je, da so se nekako udeležili teptanja črno-rumene zastave, ker niso protestirali proti takemu ravnanju. Želeti bi bilo, da gospodje s svojo tožbo sijajno pogore.

(Ljubljanski turnarji) so se udeležili po deputaciji z zastavo vsenemške telovadne slavnosti v Norimberku. Bilo jih je deset. Nadejati se je torej, da so se pokrepčani in potrjeni za nadaljnje „plodonošno delovanje“ vrnili v belo Ljubljano.

(Izkaz posredovalnega „Slovenskega trgovskega društva Merkur“ v Ljubljani.) Službe iščejo: 6 kontoristov, oziroma kontoristinj, 5 pomočnikov manuf. stroke, 9 pomočnikov spec. stroke, 11 pomočnikov meš. stroke, 1 poslovodja, 4 blagajničarke, 2 učenca. Iščejo se: 1 kontorist za deželo, 1 kontorist-stenograf za Celje, 1 poslovodja za mešano prodajalno na deželi, 1 pomočnik manufak. stroke za Ljubljano, 2 pomoč. spec. stroke za Ljubljano, 2 pomoč. meš. stroke za deželo, 1 pomoč spec. in želez. stroke za deželo, 1 prodajalka za deželo, 3 učenci za Ljubljano in deželo.

(Lepe razmere) vladajo med delavci pri vrtanju tunela skozi Karavanke pod Hrušico na Gorenjskem. Izmed tujih delavcev je baje komaj 10 parov poročenih, nad 50 parov jih pa živi v divjem zakonu. Zadnji čas so jih začeli orožniki preganjati.

(Čudna pomota.) Pri zadnjih občinskih volitvah v Škofljah na Koroškem je bil okrajni glavar Mac Nevin sam za komisarja. Ne da bi se zmenil za volilno komisijo, proglasil je v drugem razredu kot soglasno izvoljenega Martina Bürgerja, kateri pa v tem razredu niti enega glasu ni imel. Občina, oziroma volilci so se pritožili zoper to ravnanje na deželno vlado, a Mac Nevin te pritožbe vladi še poslal ni, ampak, ko jo dobi v roke, jo vrne občini s pripombo, da je brez pomena, ker so že sami prišli na pogrešek, da je namreč občinski tajnik napačno zapisal v protokol; namesto imena Matija Koban da je napisal Matija (?) (Martin se piše dotični) Bürger. Kaj takega se upa Mac Nevin trditi, ko so vendar vsi volilci štirikrat slišali iz njegovih ust, da je proglasil Martina Bürgerja izvoljenim in vsi slišali, da je on sam tudi tako diktiral tajniku na zapisnik!! Za to pomoto in sitnosti računil je za pot 29 kron 60 vinarjev. Kmetje sami bi bili pač brez Mac Nevinove pomoči boljše opravili volitev. Mesto Martina Bürgerja je postavilo okrajno glavarstvo na svojo roko namestnikom v II. razredu Franca Kramarja p. d. Wundra za odbornika. Sramota!

(Izvolitev tržaškega župana) dr. Sandrinnellija je cesar potrdil.

(Italijanski naskok na slovensko tržaško okolico.) Tržaški neodrešenci so si zopet spomnili nekaj posebnega. Pri Sv. Ivanu v Trstu je slovenska ljudska šola, ki je Italijanom že davno trn v peti. Dasiravno ni pri Sv. Ivanu skoraj čisto nič laške zalege, kakor so pokazale zadnje volitve, in še celo tisti, ki so, stanujejo bližje mestne italijanske šole kakor svetoivanske slovenske, so si vendar izmislili prebrisanci na magistratu, da bi bilo dobro na slovenski šoli ustanoviti laške paralelke, v katere bi potem lovili slovenske otroke, kajti laški otroci bi hodili takointako v mestne šole. Kunštni so res ti gospodje.

Politični pregled.

(Po smrti Leona XIII.) Zanimivo je, kako ugibajo časopisi vseh narodov in krajev, kdo bo naslednik Leona XIII. na prestolu sv. Petra. Za nas Slovence je pač popolnoma isto, naj bo izvoljen ta ali oni kardinal, o katerih trdijo, da imajo največ upanja, da bodo izvoljeni, kajti kakor vse zatrjuje, bo novi papež nadaljeval delo velikega Leona XIII. Kakor je bila smer Leonove cerkvene politike prijazna Slovanom, bo najbrž tudi politika njegovega naslednika, kajti za utrditev in razširjenje katoliške vere je neobhodno potrebno, da vlada med Rimom in slovanskimi narodi najožje prijateljstvo. Ako je hotel Leon XIII. ugoditi starodavni želji Jugoslovanov, da vsem povrne nekdanjo službo božjo v narodnem jeziku in ako se to vsled različnih zaprek ni moglo iz-

vršiti, izvršil bo morda ta naum Leonov naslednik. Ta čin bi bil obenem jako velikega pomena za zbližanje pravoslavnih Slovanov z Rimom. — Za volitev bodočega papeža se delajo pridno priprave. Nad 600 delavcev dela in pripravljajo stanovanja za kardinale, ki bodo volili novega papeža. Vsak kardinal dobi svojo celico in zraven nje še eno ali dve za tajnika in slugo. Poslopje, ki ga tako pripravijo za volitev novega papeža, se imenuje konklave. To ime pa prihaja od tod, ker se po smrti Klemenca IV., ki je umrl v Viterbu, kardinali niso mogli nikakor zediniti za eno osebo in jih je vsled tega viterbski mestni župan zaprl v posebno hišo, kjer jih je toliko časa pustil stradati, da so izvolili novega papeža, za kar je treba, da se izrečete dve tretjini navzočih kardinalov za dotičnika. Volitev se mora začeti deseti dan po smrti papeža. Za volitev veljajo gotovi predpisi, katere bomo priobčili prihodnjič. Sedaj se bodo zbrali kardinali v konklave 31. julija.

(Štajarski deželni zbor) bi pač imel toliko nujnih opravkov, da bi bilo jako potrebno, da bi se sešel na partedensko zasedanje, ali o tej stvari ni ničesar slišati, dasiravno se je naznailo, da se snide češki deželni zbor in še nekateri drugi.

(Dveletna vojaška služba.) V vojnem ministrstvu je že baje izdelan popoln program za uvedbo dveletne vojaške službe. Kakor se zatrjuje, se baje že ista uvede tekom petih let. Seveda je treba vsled tega popolnoma izpremeniti vsa dosedanja načela vojaškega izvežbanja, katero je bilo sedaj raztegnjeno na tri leta.

(Naslednikom Kallayevim) bo baje imenovan avstrijski poslanik v Atenah, baron Burian pl. Rajecz, seveda Madžar.

(Iz Bosne) prihajajo grozne vesti o dogodkih na vaji pešpolka št. 12 med Trebinjem in Bilekom. Ta vojaška vaja je bila dne 21. t. m. V strašni vročini, bilo je 40° reaumurja, so podili vojake po golem skalovju. Enajst vojakov je vsled vročine na mestu umrlo. To se uradno priznava. Od druge strani pa se tudi čuje, da je kakih 400 vojakov obolelo in je med njimi kakih 60 težko in nevarno bolnih, precej vojakov pa se tudi pogreša in se ne ve, kje da so, ali so živi ali so mrtvi. Zapovednik tega polka se imenuje Török.

(V ogrskem državnem zboru) sta se prošli teden merila dva velika govornika, grof Apponyi, ki je branil politiko ministrskega predsednika Hedervaryja, in poslanec neodvisne stranke, Gabriel Ugron, najboljši opozicijski govornik. O Apponyijevem govoru smo že poročali, za danes naj omenimo iz Ugronovega govora eno, da opozicija vztraja v obstrukciji proti vladi Khuen Hedervaryjevi, ki je s svojim dvajsetletnim tiranskim banovanjem na Hrvatskem pokazal, da ni zmožen za ogrskega ministrskega predsednika. V soboto se je odpeljal Hedervary k cesarju v Iši, da mu poroča o položaju.

(Na Hrvatskem) se sicer kaže nekoliko, da je nov ban zasedel banski prestol ali svojo obljubo, da bo branil pravice Hrvatske, pa je novi ban že prelomil. Na poslopju državne železnice so odstranili madžarski napis, ali napravili so obojejezičnega in sicer madžarski spredaj, potem hrvatski, dasiravno je po postavi dovoljen edino hrvatski. Zaradi dinamitnih atentatov so prišli več oseb, pri katerih so našli dinamita, ali zločina jim ne morejo dokazati.

(O bolgarskem knezu) se je pisalo, da je pobegnil vsled vojaške zarote iz dežele. Položaj je v Bolgariji v resnici zelo resen, ali knez je odpotoval le na Nemško, na grob svojega očeta v Koburgu, kar stori vsako leto ob obletnici smrti svojega očeta.

Loterijske številke.

Linc, dne 25. julija 1903: 4, 46, 40, 25, 3.
Trst, " " " " 61, 47, 21, 56, 28.

Učenec

zmožen slovenskega in nemškega jezika, zdrav in krepek ter dobro izšolan, se takoj sprejme v manufakturni in špecerijski trgovini **L. Schwentner na Vranskem.**

Veliki Brockhausov eventualno mali Majerjev

Ileksikon

ter **Rankejeva zgodovina**

— vse najnovejše izdaje — za ugodno ceno naprodaj. — Naslov pove upravništvo „Domovine“ v Celju. 3—2

Naznanilo.

Dobro priporočena zavarovalnica išče zanesljivih

zavarovalnih potnikov

proti visoki proviziji oziroma stalni plači. Ponudbe s popisom dosedanjega službovanja naj se pošljejo na upravništvo tega lista pod „Stalna služba“. (318)

Dražbeni oklic.

Po zahtevanju južnoštajarske hranilnice v Celju zastopane po drju Juriju Hrašovec v Celju bo dne 2. septembra 1903 dopoldne ob 10. uri pri spodaj oznanjeni sodnji v izbi št. 2 dražba nepremičnine vl. št. 16 k. o. Unterleskovetz, obstoječe iz hiše, gospodarskega poslopja, host, njiv, pašnikov, vrta in travnika s pritliklino vred, ki sestoji iz voza, pluga in brane.

Nepremičnini, ki je prodati na dražbi, je določena vrednost na 5430 K 64 h, pritiklini na 24 K.

Najmanjši ponudek znaša 3636 K 43 h; pod tem zneskom se ne prodaje.

Dražbene pogoje in listine, ki se tičejo nepremičnine (zemljiško-knjižni izpisek, izpisek iz katastra, cenitvene zapisnike itd.) smejo tisti, ki žele kupiti, pregledati pri spodaj oznamljeni sodnji, v izbi št. 2 med opravljenimi urami.

C. kr. okrajna sodnija Ptuj, odd. IV. dne 20. julija 1903. (320)

Učenec

za trgovino z mešanim blagom se takoj sprejme. — Kje, pove upravništvo „Domovine“ v Celju. (306) 3—3

Na posestvu **ROSENHOF** v Celju

se odda s 1. septembrom 1903 lepo

stanovanje

v I. nadstropju

s 4 sobami, 1 kabinetom, 1 kuhinjo in drugimi postranskimi prostori pod ugodnimi pogoji v najem.

S tem stanovanjem se odda v najem tudi lep vrt in park.

Več se poizve pri „DIJAŠKI KUHINJI“ v Posojilnici v Celju, „Narodni dom“.

Lepo posestvo,

trgovina z mešanim blagom in gostilna

v jako živahnem trgu, 1 uro od Celja, je takoj **○○ NAPRODAJ. ○○** Trgovina je že 30 let v najboljšem prometu. Poslopje je pripravno za vsako obrt in tudi za zasebna stanovanja umirovljencem, ker je ob hiši velik, lep vrt. K posestvu pripadajo veliki hlevi in najboljše njive. Vprašanja naj se naslovljajo na upravništvo „Domovine“ v Celju. (291) 4-4

NAZNANILO!

Podpisana s tem slavnemu p. n. občinstvu in gospodom popotnikom najuljudneje naznanja, da je s 1. junijem t. l. prevzela znani

hotel „k jagnjetu“

v ZAGREBU, na vogalu Nikolićeve in Gajeve ulice, ki je popolnoma prenovljen ter ima sobe z najprimernejšim komfortom.

Za dosedanje naklonjenost in obisk v hotelu „Liebald“ se lepo zahvaljujem in obenem obljubljam, v sedanjem hotelu z izvrstno kuhinjo, najboljšim vinom ter budjeviškim pivom po zmerni ceni in najtočnejši postrežbi cenjenim gostom ustrezati.

Z velespoštovanjem udana

Doljan

prej hotel „Liebald“.

(264) 10-8

Trgovina z železnino „MERKUR“

PETER MAJDIČ

v Celju, Graška cesta števil. 12

priporoča svojo veliko zalogo

najboljšega železa in jekla, pločevine, žice, kakor žico za ograje, lste železnine, vsakovrstnega orodja za rokodelce, različnih žag, poljedelskega orodja in sicer orala, brane, motike, kose, srpe, grablje in strojev; vsakovrstnih ponev, ključalničarskih izdelkov ter okov za okna, vrata in pohištvo, žrebljev, vijakov in zakov, hišne in kuhinjske posode, tehnic, sesalke, meril in uteži, raznovrstnih stavbinskih potrebščin ter vsega drugega blaga za stavbe, hiše, vrte itd.

Traverze, cement, strešna lepenka, trsje za obijanje stropov (štorje), lončene cevi, samokolnice, oprav za strelovode, ter vse v stroko železne trgovine spadajoče predmete.

☛ **Tomaževa žlindra, najboljše umetno gnojilo.** ☛

* **Bogata izber vsakovrstnih nagrobnih križev.** *

Postrežba točna

Cene nizke.